

Bijzondere zeilprestaties zijn niet alleen voorbehouden aan mensen uit de categorie Bekende Nederlanders. Zellen belicht een aantal van die vergeten zeilers onder de noemer Onbekende beroemdheden.

ROKUS DE GROOT EEN PERFECTIONISTISCHE CHAOOT

Rokus de Groot was naast fervent wedstrijdzeiler een markante persoonlijkheid. Zijn deelname aan meer dan veertig edities van de 24 Uurs Zeilrace alleen al maken hem tot een bijzondere zeiler. Om te weten wie Rokus was, ging Michiel van Straten op zoek bij twee mensen die hem goed hebben gekend.

Tekst Michiel van Straten Foto's uit de archieven van Marion Warmelink

VAN VRIJHEID TOT SENTIÏN

Rokus' eerste boot was een Vrijheid, een open zeilboot. Wat volgde waren een Victoire 22, 25, 28, daarna even een Van de Stadt ontwerp en een Sprinter. Hij liet een Victoire 933 bouwen, een 34 en als laatste een Sentiin. Alle boten heetten *Kalimera*.

“Ik denk dat hij hem 46 keer gevaren heeft.” Het gaat over Rokus de Groot en zijn tientallen deelnames aan de 24 Uurs Zeilrace. Dinand de Ridder, voormalig wedstrijd-leider van de tocht, ontvangt me met koffie en verhalen in zijn huis in Uitgeest. Klaas Jan Kroon zit er ook aan de koffie, de huidige wedstrijd-leider. Zo ben ik in de gelegenheid uit de eerste hand op te tekenen wie Rokus de Groot precies was (hij overleed in 2015). De Ridder vervolgt het genoemde aantal met een nuancing: “Hij heeft hem niet altijd formeel uitgevaren, omdat dat niet kon of omdat hij iets verkeerd had ingevuld. Want met de regeltjes nam hij het niet altijd zo nauw. Maar vanaf het moment dat hij een kajuitboot had, heeft hij hem echt alle jaren gevaren, tot drie, vier jaar terug. Toen ging het niet meer.” De Groot was toen een tachtiger, dus dat lijkt me ook niet zo'n vreemde ontwikkeling. Maar al aan het begin van ons gesprek maken de heren duidelijk dat Rokus de Groot alleen niet voer als het echt niet kon, en het liefst op zijn boot zijn laatste adem zou hebben uitgeblazen. Kroon: “Er was eens een zeiltocht die hij organiseerde voor de Rotaryclub. Hij had net zijn heup gebroken. Rokus komt aanlopen, op krukken, en iedereen kijkt naar hem. Hij was toen al eind zeventig. Rokus denkt: wat gebeurt, gebeurt en stapt gewoon op die boot. Dat was Rokus.” De Ridder: “Hij wilde niet stoppen, met niks, ook niet met werken.”

Tientallen wedstrijden

Rokus de Groot was van beroep zelfstandig scheeps-bevrachter, na een aanloop genomen te hebben als

klerk bij een vrachtrederij in Amsterdam. “Zo ben ik ook met hem in aanraking gekomen,” vertelt De Ridder, “want ik kom van zee af. Ik ben stuurman van huis uit.” Klaas Jan Kroon heeft als jongen Rokus leren kennen via de W.S.V. Volendam. “Er lag één boot in de haven die wedstrijdzeilde. Die was van Rokus. Als veertienjarig jongentje wilde ik héél graag een keer met Rokus mee.” Dat kon, en sindsdien heeft Kroon wel ‘twintigduizend mijl’ met hem gevaren. Hij voer alle wedstrijden. Kroon somt op: “De IJtorenrace, een Flevo, de 100 mijls, de 24 Uurs, North Sea Regatta, Vuurschepen, de Driehoek, de Willam and Mary Brixham Race in 1985 en tien of twaalf keer de Colin Archer.” De lijst is waarschijnlijk onvolledig. Wat weet Kroon nog van die eerste keer? “Ik herinner me het omgaan met heel mooi materiaal. Heel mooie zeiltjes, de boot was top uitgerust. Rokus was een chaoot eerste klas, maar aan boord was hij zó gestructureerd, dat was onvoorstelbaar. Van de grabbag waar pakjes Caballero in zaten tot kleine stukjes chocola. Alles was aan boord, alles was geregeld. Ik was in de puberteit, dus ik liet wel eens een sok zwerven. Die pleurde hij gewoon overboord. Alles moest je blind kunnen pakken aan boord.” Wel een enorm contrast dus met de chaoot die Rokus aan land was. Waardoor was hij zo precies aan boord? De Ridder: “Hij wist dus wel dat een boot af kan zinken. En voor de rest, aan wal kun je toch niet zinken? Dus wat maakt het daar dan uit, sodemieter op.” Niet alleen het materiaal was dik in orde aan boord, maar ook de organisatie, vertelt Kroon. “Voor de wedstrijd werd alles nagelopen. Hoe vaak ik niet de mast in ging om nog iets te controleren. ▶

Zo droeg Rokus zijn petje.

Al zijn boten heetten Kalimera.

“Ik denk dat hij de
24 Uurs Zeilrace
46 keer gevaren
heeft”

“Er waren misschien wel twee Rokussen”

Voorafgaand aan de Colin Archer waren we een week bezig. Dit moest van de boot af, dat moest erop. Die aanpak was succesvol, want Rokus de Groot eindigde nogal eens vooraan.”

Doordouwen

Het zeilen had hij geleerd op een open bootje, een Vrijheid. Een toepasselijke naam. Het vaarwater in zijn jonge jaren bestond uit de Vinkeneense en Loosdrechtse plassen. Later stapte hij over op een Victoire, naar eigen zeggen ‘omdat er een kajuit op zat en er was trouwens toentertijd niet veel anders te koop in polyester.’ (Bron: *Classic Zeiler*, november-december 2015) De Groot vaart veel wedstrijden. Dat kan hem niet snel genoeg gaan. Kroon: “De schoot zat niet in de klem op de lier, maar in de hand. Zo voeren we.” Op een gegeven moment moet er een snellere boot komen. Dat wordt Sentijn *Kalimera*.

Hoe was Rokus als zeiler? De Ridder: “Hij was een goede zeiler, kon prima trimmen en goed de snelheid uit zijn boot halen. Nou en of.” Kroon: “Hij was een technische zeiler. Tactisch ook, met goede navigatiekeuzes.” Rokus zat meestal binnen, aan de navigatie-tafel. Die plek zegt misschien ook wel iets over de werkwijze van Rokus, want ‘hij was absoluut niet dominant aan boord’, vertelt Kroon. “Als het nodig was, nam hij wel de beslissingen hoor. Maar hij liet altijd iedereen in zijn waarde. Die man op het voordek weet wat die doet, dus laat hem zijn gang maar gaan. Hij

liet iedereen zijn eigen taak goed doen. Als er echte fouten werden gemaakt, of domme keuzes, dan greep hij wel in. Maar hij was heel prettig aan boord.” Volgens De Ridder stuurde Rokus heel geraffineerd zijn bemanning: “Hij vroeg wat aan je en gaf je daarmee het gevoel dat hij wilde doen wat je zei. Maar hij stuurde je wel naar het antwoord dat hij wilde horen. En vervolgens gebeurde wat hij wilde.” Kroon vult aan: “Ja, dat kon hij als geen ander.”

Was hij een perfectionist? De Ridder: “Met zeilen wel, want hij wilde vooraan varen of in elk geval goed meekomen. En als hij iets wilde, was hij er niet vanaf te brengen. Maar thuis? ‘Sodemieter op.’ Kroon vult aan: “Wat dat betreft waren er misschien wel twee Rokussen.” Tijdens ons gesprek merk ik dat er twee beelden van Rokus zijn bij mijn gesprekspartners. Waar Kroon zegt dat hij Rokus niet dominant vond, zegt De Ridder dat hij hem ‘zo dominant als de neten’ vond. Door-douwen, doordouwen, we zijn toch kustzeilers?, zei hij dan. Beperkingen accepteerde hij niet zo goed. De Ridder: “We voeren de Zeilrace en -rally. We hadden een zootje toringweer. Bij Wight is er wat discussie. Wat zullen we doen? En het werd steeds goorder en goorder. Ik zeg, nou Rokus, ik heb er eigenlijk niet zoveel zin meer in.” Maar Rokus blijft doordouwen en vaart verder. “Rokus voer altijd door. Maar nooit onveilig.”

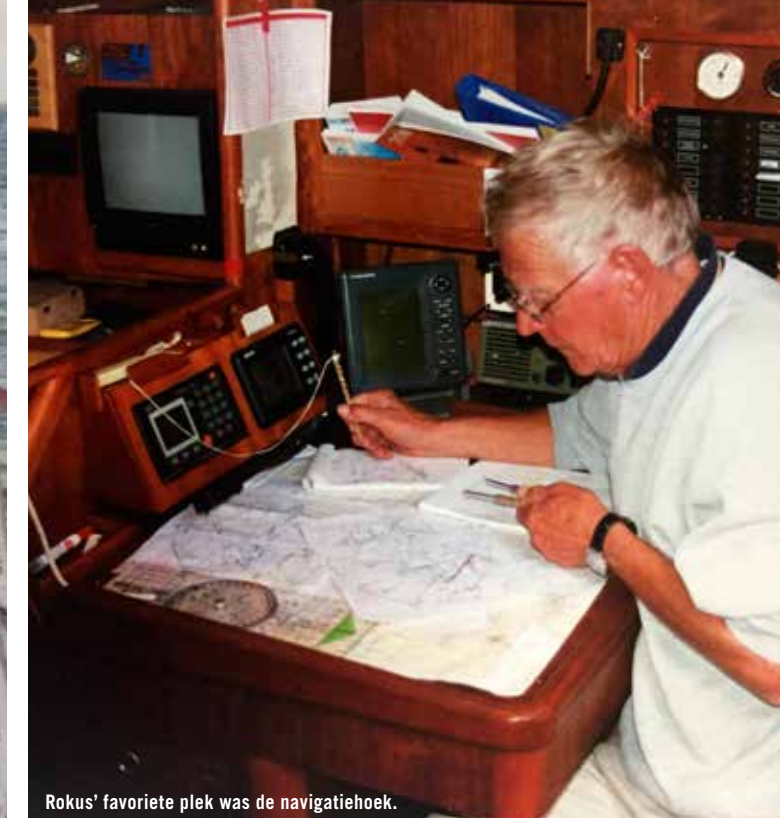
Pragmatisch

Kroon: “Hij was wel pragmatisch ingesteld. Ik zal nooit vergeten toen hij net zijn nagelnieuwe Sentijn had. We voeren de 24 Uurs. Dat ding komt bij de finish voorbij denderen, wow, dat is nog eens een schip. In de haven liggen we toevallig bij elkaar. Dus ik zeg dat ik wel even wil komen kijken, want ik had hem nog niet van binnen gezien. Dus ik stap bij hem aan boord, biertje erbij. We staan een tijdje te kletsen en Rokus vindt het wel tijd om even een blokje kaas erbij te snijden. En die Sentijn had zo’n keukenblok. En Rokus snijdt zo op het hout - hop, hop, hop - die kaas doormidden. Gewoon, op het hout van een boot van een week oud. Marion, Rokus’ vrouw, zie ik zo de kajuit invliegen, woest natuurlijk. Maar Rokus vond dat een boot daar tegen moest kunnen, weet je wel. Dat was Rokus wel ten voeten uit. Hij was aan de ene kant heel zorgvuldig, maar een boot was volgens hem ook een gebruiksvoorwerp.”

Maar dan wel een gebruiksvoorwerp waar hij op een bijzondere manier mee omging, zo blijkt uit een verhaal dat Dinand de Ridder vertelt: “De watertank was leeg, voor een wedstrijd. Diesel was er ook niet, dat bespaarde gewicht. Maar er lagen wel vijf, zes traytjes bier aan boord. Alsof dat niets weegt. En vijfduizend

Rokus voer altijd met bemanning.

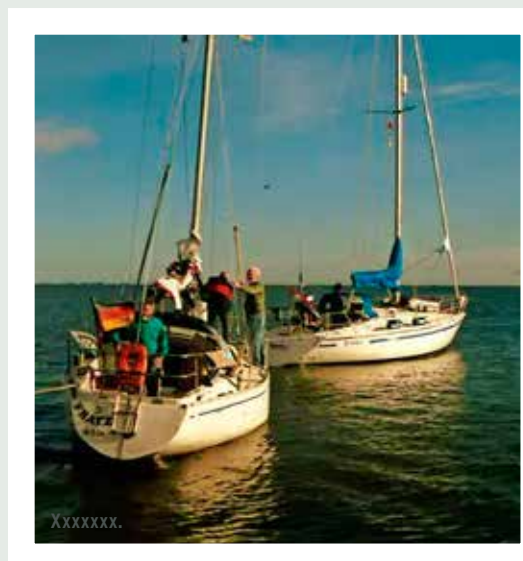

Rokus' favoriete plek was de navigatiehoek.

WIN EEN BOEK

In 1996 kwam het boek *50 Jaar Nederlandsche Vereeniging van Kustzeilers* uit, ter ere van het jubileum van de NVVK. De 24 Uurs Race is een van de wedstrijden die in het overzicht aan de orde komen. Zeilen bezit een exemplaar van dit inmiddels zeldzame jubileumboek. Stuur een e-mail met motivatie naar info@zeilen.nl als je voor ontvangst van dit boek in aanmerking wilt komen.

XXXXXXXXXX

“De organisatie aan boord was dik in orde”

“Hij bleef het uiterste van je vragen”

Maar blijkbaar ging dat op de wal anders, getuige een verhaal dat De Ridder vertelt over het bedrijfje dat Rokus had met de naam NERA Maritiem. Never Ever Rokus Again, werd daar grappend van gemaakt. “Hij bleef het uiterste van je vragen. Het was nooit goed genoeg. Hij bleef je achter je vodden zitten.” Dat klinkt tegenstrijdig, maar eigenlijk was dat niet anders dan met zeilen, concluderen de heren, want daar wilde Rokus wel het maximale uithalen en dan mocht hij dat ook van de andere verwachten.

sigaren.” Gezelligheid was ook belangrijk. Maar het kon nog gekker. De Ridder: “Komt Marion met een braadpan aan boord. Rokus pakt hem op en zegt: ‘die is veel te zwaar’ en hij gooit hem zo overboord.” Dit soort voorvallen weerhield Rokus’ partner Marion Warmelink er blijkbaar niet van om met Rokus te blijven varen, want meestal voeren ze samen, toertochten en wedstrijden, al of niet met opstappers.

Ereburger

Naast zeiler was Rokus de Groot zeer actief in het verenigingsleven, onder andere in de Nederlandse Vereniging van Kustzeilers. Speciaal was hij daar als secretaris betrokken bij de organisatie van de Zeilrace en -Rally, zat in de veiligheidscommissie en de zeezeilcommissie. Daarnaast was hij mede-oprichter de Victoire Club om daar vervolgens twintig jaar lang diensten te verrichten als secretaris. En vanwege zijn activiteiten binnen de W.S.V. Volendam werd hij geëerd met het ereburgerschap van de gemeente Edam-Volendam.

Gedurende de laatste jaren van zijn leven had Rokus de Groot nogal te kampen met zijn gezondheid. Twee keer een tia, longkanker, een gebroken heup, hartproblemen. “Maar iedere dag naar zijn boot,” vertelt De Ridder. “Dan ging hij anderhalf uur in zijn kuip zitten. Als hij niet was geweest belde hij me op en vroeg hij: ‘Heb je het druk?’ Met andere woorden, hij wilde naar zijn boot en of ik maar even wilde komen om hem te brengen.”

Na zijn tachtigste ging Rokus het qua zeilen wat rustiger aandoen. Hij overleed in 2015 op 84-jarige leeftijd. Ik ben blij dat ik hem via Dinand de Ridder en Klaas Jan Kroon een klein beetje heb leren kennen. ●

24 UURS ZEILRACE

De 24 Uurs Zeilrace is een jaarlijkse zeilwedstrijd die gevaren wordt op het IJsselmeer, het Markermeer, de Waddenzee en de Noordzee. Inmiddels doen er zo'n 700 kajuitzeiljachten mee, met 3500 bemanningsleden. Daarmee is het het grootste zeilevenement van Nederland. In 2017 wordt de 53e Kustzeilers 24 Uurs Zeilrace gevaren op 25 en 26 augustus.

WINNAAR

In Zeilen 4/2017 maakte je kans op het boek *The lost art of finding our way*. De gelukkige winnaar is Jacqueline Quackels. “Ik zou het boek graag als verrassing cadeau geven aan mijn vriend die een zeilpassie heeft. Dit vindt hij reuze interessant.”

‘One man’s navigation is always wrong’

Om nog meer van Rokus te begrijpen vraag ik aan De Ridder en Kroon waar Rokus blij van kon worden. Dan komen de eerder genoemde boten en het bier naar voren. Waar kon hij ongelukkig van worden? Het blijft even stil. Rokus was een opgewekte man. En wat nou als er bijvoorbeeld een stomme fout aan boord gemaakt werd? Kon hij zich daarover opwinden, als perfectionist? Kroon: “Nee hoor, dan was dat maar zo. Dan ging hij gewoon door.” De Ridder: “We voeren eens vanaf La Rochelle toen ik een rare fout maakte. Het is windkracht nul, we willen naar Ile de Ré.” De Ridder vertelt over hoe ze het haventje binnenlopen dat zo dichtbij ligt dat ze de hulp van een gps niet nodig vinden. “Vervolgens wordt het avond, we zijn aan de kant, we lurken wat en we happen wat. Het was Rokus die het het eerste merkt: de boot ging hangen. Ligt die boot tegen de kade aan gevallen – compleet het water weggelopen. Dat kon helemaal niet, want er zou met laagwater vier meter water moeten staan volgens de pilot. Dus we snapten er helemaal niks van. Toen bleek dat er twee haventjes waren, de ander lag een halve mijl verderop, met precies dezelfde pier, precies dezelfde aanloopton. Gewoon een kopie van de haven waar wij lagen. Maar in de ene valt het droog en in de andere niet. Dus ik was de verkeerde haven ingelopen. Stom. En toen zei Rokus: ‘One man’s navigation is always wrong’. Hij draait zich om en het was prima.” Oftewel, het was ook de schuld van Rokus, vond hij zelf, en hij verweet de ander dus niets.